

*hisejska knjižnica
Ljubljana*

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 17

Ptuj, 24. aprila 1921

III. letnik

Shod demokratske stranke v Ptuj

se vrši

v soboto zvečer ob 8. uri v dvorani
Narodnega doma.

Govori šest kandidatov demokratske stranke.
Odbor.

Pogled na občinske volitve v Ptuj.

Dr. T. G.

Po izvršeni revoluciji so nove osrednje in pokrajinske vlade odstranile v novi državi po večini vse javne funkcionarje, o katerih so vedele, oziroma domnevale, da bi bili tendencam naše države, bodisi nasprotni ali bi jih vsaj ne podpirali.

Padli so avtonomni statuti naših prejšnjih nemških spodnještajerskih trnjav v Mariboru, Celju in Ptuj. Odstranjeni so bili seveda tudi stari odborniki in nemške manjšine so dobile svoji takrat domnevani številni moči primerno zastopstvo od vlade same. Zadnja ljudska štetja v teh mestih so dokazala, da se je številna moč nemštva cenila previsoko ter so imeli v sosvetih razmeroma premnogo zastopnikov in imenovanih od vlade.

Takoj po prilličnem ustaljenju političnih razmer v naši državi je osrednja vlada jela misliti na občinske volitve. Bili so ravno demokrati, ki so skušali dati takoj državljanom priliko, da si ustvarijo novim razmeram primerna zastopstva v občinah. Je to popolnoma naravno, da so ravno demokrati skušali izvesti takoj občinske volitve, ker ravno naš program smatra še prav posebno avtonomno občino kot temelj države ter skuša dati svojim demokratičnim načelom primerno, ljudstvu pa priliko do samoodločitve.

V tisti dobi so bile razmere za našo stranko po mestih in na deželi v Sloveniji še bolj ugodne nego danes.

V mestih smo tvorili napredni elementi ednotno demokratsko fronto.

Na deželi je bil napredni in izobraženi kmet naš.

Nastala pa je sprememba, ki je naše vrste začasno zmanjšala.

Vsled valovanja vojnih in povojnih socialnih idej, slabih gmotnih razmer in počasnosti takrat še ne toliko urejenega upravnega aparata, ki od naše osrednje JDS. vlade v prid uradništvu storjenih ukrepov ni dovolj naglo realiziral, je nastala nova struja NSS.

Na deželi je demokrate začasno zredčila SKS.

Zdi se mi pa, da je imela NSS. najlepšo bodočnost že pred volitvami v konstituantno za sabo. Po teh volitvah so se po mojem utisu v naših spodnještajerskih mestih vrste NSS. jele manjšati v prilog JDS.

Zdi se mi to popolnoma naraven razvoj. NSS ne more biti bolj narodna nego JDS.,

ker je vendar narodnostna točka prva, ki se je oklepamo v teoriji in praksi.

Socijalna more biti le bodisi utopistično toliko, kakor socijalistična stranka sama, ali pa realno, kakor JDS, ki ima moderen socialen program, v kolikor je sploh takšen izvršljiv.

V obeh slučajih je NSS torej nepotrebna. Ima tudi le dva poslanca, ki ne vesta početi nič pravega niti s sabo, niti z volilci. Nasproti temu je naša stranka največja skupina v državi.

Svojo državotvornost je pokazala v neizmerno koristnem pozitivnem delu, ki je rešilo in konzolidiralo državo ter ustvarilo velik vladen blok še drugih skupin, ki bodo gotovo vladale dolgo časa ter še bolj dvignile državo na zunaj in na znotraj.

Slovenski demokrati imamo v Beogradu odlične zastopnike, katerih imena in delo so velika privlačna moč.

Poglejmo še v tem oziru na naše male razmere v Ptuj.

Vzamimo kot izhodišče kritiko nam nasprotnih listov.

Vse kar so ti spravili skupaj proti nam, so bili plitvi osebni napadi, ki niso mogli ničesar konkretno slabega povedati. Ravno ti napadi so kazali jasno, da se nam kaj stvarno slabega ne more očitati. Mi smo se omejili v odgovorih na kratka pojasnila. Osebnih napadov na osebe drugih slovenskih strank načeloma nismo priobčevali, če tudi smo prejeli mnogo takšnih dopisov. Hoteli smo pri našem tedniku vzdržati boljši milje in načelo: „Sveto služimo sveti domovini“.

Mislilim, da je ta način našega postopanja mogel vplivati na razvoj strankarskih razmer pri nas le nam v prilog.

To mora veljati posebno še glede našega razvoja naše stranke napram socialistom. Socializem in komunizem sta v svojih ciljnih jednaka ter se le razlikujeta po načinu, kako nameravata doseči svoj cilj. Prvi je evolutiven, drugi je revolucionaren. Obadva sta doživela že deloma med vojno in tik po vojni vrhunec razvoja, potem pa takoj krizo. Marksovo materjalistično pojmovanje se je izkazalo kot nepravilno. Življenje narodov gibljejo poleg materijelnih interesov veliki ideali. — Zadnja vojna je končala zmagovito za antanto, katera je tu pokazala malim narodom ideal narodnostne samostojnosti. Tudi sicer je ravno omenjena socijalistična stanka podlegla s svojimi načelnimi točkami sili razmer. Razlastitev zasebne lastnine se je izkazala kot škodljiva kvantiteti in kvaliteti produkcije.

— Proletariat se je izkazal nesposoben za diktaturo drugim stanovom. Oba sistema se vračata zgrevana iz prakse v teorijo, ker bosta pri svojih dogmah ohlajljala teoretično nebena na zemlji. Kolikor je danes novodoben gospodarski program izvedljiv, ga itak izvaja za vse stanovne JDS. Socialističen gospodarski program je po glavnem bistvu nevaren občinskemu gospodarstvu. Socijalisti bodo izgubili sedaj temveč volilcev, ker so jih pri državnozbornih volitvah preslepili s frazami o republikanstvu. Ta demagogija sedaj ne more priti v poštev, ker se v mestnem svetetu mora znati varčno gospodariti, ne pa delati politike praznih pen. Trezno bi zaupali

svoje imetje le nam demokratom, ki hočemo čuvati zasebno lastnino, ne pa NSS in socialcem, ki po svojem programu hočejo lastnika razlastiti.

Od socijalistov nas loči posebno prva točka demokratičnega programa t. j. narodnost. Živimo na meji Nemške Avstrije. Do takrat, ko se združi N. Avstrija z Nemčijo, morajo biti manjšine pri nas popolnoma absorbirane in zavest Jugoslovanstva nasilnejša, da tvori močan zid proti državi, katera očitvidno stopa zopet v močnem razmahu navzgor. V kolikor je občinskemu svetetu sploh možno, se mora oklepati brezpogojno in dosledno narodnostnega načela. Vsled tega bi bilo pozdravljati vezanje kandidatnih list strank, ki se v tej točki z nami strinjajo. Mi smo storili vse, da se to zgodi, in bo krivda na drugih, če se to ne zgodi. Zavedamo se, da izide iz teh volitev naša stranka s še boljšim rezultatom, nego zadnjič in ji pripade na vsak način vodstvo v občinskem svetetu. SLS. ne more sestaviti lastne kandidatne liste. Stori najbolj razumno, ako naroči svojim, če tudi maloštevilnim pristašem, da volijo naše kandidate. Pasivnost bi bila naroden greh.

VOLILCI!

Sestava občinskega zastopa je sedaj v rokah volilcev, ki bodo s svojim glasovanjem za nekaj let določili smer mestnemu gospodarstvu.

Dve smernici sta pri tem merodajni: politična in gospodarska. V političnem oziru Ptujčani ne smejo pozabiti, da živimo v narodni državi, ki ne sme trpeti mednarodnih strank na čelu mestne občine. Kakšna nemškutarska stranka, četudi pod krinko internacionalnosti, ne sme dobiti odločilne besede, sicer pride mestna občina v nevarnost, da zopet nastopi vladni komisar in brezpravni sosvet. Ogromna večina ptujskega prebivalstva je slovenske krvi. Marsikateri je prej iz strahu pred vladajočo nemško stranko zatajil svojo slovensko narodnost, zdaj pa svoje nemškutarstvo skuša skriti pod plašč internacionalne socialne demokracije. To je popolnoma napačna politika. Zdaj se nikomur ni treha sramovati svoje slovenske narodnosti, ni se mu treba bati nemškega pritiska. Odločilna slovenska večina v Ptuj naj voli odločno narodne može v občinski zastop. To je obenem najboljša gospodarska politika. Gospodarski razvoj mesta je odvisen od naklonjenosti vlade. Omenjamo le zadevo mestne hranilnice z njenim večmiljonskim vojnim posojilom, za katero jamči ptujska mestna občina z vsem svojim premoženjem. Pričakovati smemo, da bo vlada podpirala gospodarske želje odločno narodnega in državi zvestega občinskega zastopa, nemškutarskemu internacionalizmu pa bo odrekla svojo pomoč. Važno je tudi stališče posameznih strank v vprašanju osebne lastnine. Osebna lastnina je vir vsega gospodarskega napredka. To je v človeški naravi, da se ljudje bolj potrudijo za povišanje osebne lastnine nego v socialni-

Volilci! Mestni sosvet bo imel zaslombo pri vladi, le če ga bo vodila demokratska stranka.